

## บทที่ 5

### สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

โครงการวิจัยเรื่อง “เส้นทางการค้าชายแดนไทย - จีนตอนใต้ ด้านงานหัตถกรรมช่าง 10 สาขา ของภาคเหนือตอนบน ภายใต้กรอบเส้นทางเศรษฐกิจตามแนวเหนือ-ใต้” ได้ดำเนินการวิจัยโดยการศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และการลงพื้นที่เก็บข้อมูลในสถานที่จริง มีผลการวิจัย ดังนี้

#### สรุปผลการศึกษา

ศึกษาสภาพทั่วไป ข้อได้เปรียบ ข้อเสียเปรียบของเส้นทางการขนส่งสินค้าที่เชื่อมโยงจาก ไทย-จีนตอนใต้ (เส้นทาง R3A)

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเส้นทางการค้าระหว่างไทยและจีนตอนใต้ โดยเน้นที่ การขนส่งสินค้าหัตถกรรมท้องถิ่นช่าง 10 สาขา ได้แก่ งานหัตถกรรมประเภทไม้แกะสลัก งานศิลปประดิษฐ์ งานผ้าทอ งานจักสาน เครื่องเงิน เครื่องเงิน กระจาด โลหะ เครื่องหนัง เครื่องปั้นดินเผาและเครื่องเคลือบของจังหวัดเชียงใหม่และภาคเหนือตอนบนสู่ตลาดผู้บริโภค ในจีนตอนใต้ และเปรียบเทียบข้อได้เปรียบเสียเปรียบ ของเส้นทางการขนส่งสินค้าสู่จีนตอนใต้ ผลการวิจัย กล่าวได้ดังนี้

##### (1) สภาพทั่วไป

ความเป็นมา ของเส้นทางการค้าชายแดนไทย- จีนตอนใต้ เพื่อการขนส่ง สินค้างานหัตถกรรมของจังหวัดเชียงใหม่และภาคเหนือตอนบนสู่ตลาดในเขตปกครองตนเองชน ชาติไท สิบสองปันนา และเมืองคุนหมิง ในมณฑลยูนนาน เป็นเส้นทางขนส่งทางบกโดยเลือกใช้ ทางหลวงคุนหมิง - กรุงเทพฯ (Kunming-Bangkok Highway: R3A) โดยเส้นทางหมายเลข 3A (R3A) เป็นเส้นทางสายใหม่เชื่อมโยงระหว่างจีน-ลาว-ไทย คือ เส้นทางเชื่อมกรุงเทพฯ สู่คุนหมิง ซึ่งมีต้นทางเริ่มจากอำเภอเชียง จังหวัดเชียงราย ของประเทศไทย - บ่อแก้ว - หลวงน้ำทา - บ่อเต็น ประเทศลาว - บ่อหาน - เชียงรุ่งหรือจิ่งหง แคว้นสิบสองปันนา นครคุนหมิง มณฑลยูนนาน ประเทศจีน โดยมีระยะทางจากกรุงเทพถึงคุนหมิงรวมกว่า 1,800 กิโลเมตร

เส้นทางและระยะทาง เชื่อมระหว่างประเทศไทย-ลาว จะต้องทำพิธีการทางศุลกากรที่ด่านเชียงของ จังหวัดเชียงราย ซึ่งเปิดทำการวันจันทร์-วันเสาร์ เวลา 8.00 – 18.00 น. จากนั้นจึงเดินทางเข้าสู่ชายแดนลาว-จีน

เส้นทางจาก สปป.ลาว – ชายแดนประเทศจีน เริ่มต้นจากห้วยทราย (Huay Xai) แขวงบ่อแก้วสู่แขวงหลวงน้ำทา (Luang Namtha) และเข้าสู่ด่านศุลกากรบ่อเต็น (Boten) และทำพิธีการศุลกากรส่งออกสินค้าข้ามไปยังจีน โดยด่านฯ เปิดทำการ 7 วันต่อสัปดาห์ เวลา 7.30-18.00 น. จากนั้นเดินทางสู่ชายแดนประเทศจีน ระยะทางประมาณ 241 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทาง 4 ชั่วโมง สภาพเส้นทางเป็นถนนลาดยางสี่ช่องทาง และมีลักษณะคดเคี้ยว ตัดผ่านภูเขา รถขนส่งสินค้าจะถูกปรับเปลี่ยนและเคลื่อนย้ายสินค้าบริเวณด่านบ่อเต็นนี้ ส่วนบริเวณชายแดน สปป.ลาว-จีนที่ด่านบ่อเต็นจะมีรถขนส่งสินค้าจำนวนมากมาจอดพักหรือจอดเพื่อขนย้ายสินค้าระหว่างกัน

ชายแดนประเทศจีน-เมืองเชียงรุ่ง เมื่อนำสินค้าเข้าที่ด่านบ่อหาน/ม่หาน (Mohan) อำเภอเหมิงล่า ด้านฯ เปิดทำการ 7 วันต่อสัปดาห์ เวลา 7.30-18.00 น. จากนั้นนำสินค้าผ่านเส้นทางหลวงเลี้ยวเหมิงหยาง – บ่อหาน เป็นถนน 4 ช่องจราจร วิ่งจากเส้นทางนี้สู่ตำบลเลียงเหมิงหยาง เมืองเชียงรุ่ง/จิ่งหง (Jinghong) เขตปกครองตนเองชนชาติไทสิบสองปันนา บริเวณสองฝั่งข้างทางหลังจากที่ผ่านด่านศุลกากรและด่านตรวจคนเข้าเมืองด่านบ่อหาน ประเทศจีน เขตปกครองตนเองชนชาติไทสิบสองปันนา เป็นถนนซูเปอร์ไฮเวย์ สภาพทั่วไปเป็นภูเขาสลับกับที่ราบในบางช่วงของเส้นทางมีการเจาะอุโมงค์เพื่อลอดผ่านภูเขา ถนนมีสภาพดี ช่องทางการจราจรกว้างขวาง สภาพทั่วไปเป็นภูเขาสลับกับที่ราบ

ชายแดนประเทศจีน – นครคุนหมิง มณฑลยูนนาน โดยเริ่มต้นจากด่านศุลกากรบ่อหานสู่เมืองซือเหมา จากนั้นเดินทางสู่นครคุนหมิง มณฑลยูนนาน เป็นเส้นทางถนนซูเปอร์ไฮเวย์ ระยะทาง 520 กิโลเมตร ใช้เวลาประมาณ 6 ชั่วโมง สภาพถนนโดยทั่วไปเป็นถนนไฮเวย์ 4 ช่องจราจร ระหว่างทางเป็นบ้านและพื้นที่เกษตร ได้แก่ สวนยางพารา ไร่ชา สวนผลไม้ สวนกุหลาบ และสวนกล้วยไม้ เป็นต้น

ยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งข้ามพรมแดน ได้แก่ หัวลาก ขนาดต่าง ๆ แบ่งเป็นประเภทดังนี้ Dry Cargoes และ Refrigerator Cargoes โดยมีขนาดตั้งแต่ 20 – 40 ฟุต

(2) ข้อได้เปรียบและข้อเสียเปรียบของเส้นทางบกเมื่อเปรียบเทียบกับเส้นทางน้ำ/ทางอากาศ อธิบายได้ดังนี้

การขนส่งทางบก ข้อดี คือ รวดเร็ว ปลอดภัย น่าเชื่อถือ และราคาถูก ส่วนข้อเสีย คือ เส้นทางในประเทศลาวคดเคี้ยว ส่งผลต่อการเดินทาง/และความปลอดภัยของสินค้า

สาธารณูปโภคของเส้นทางในประเทศลาวยังไม่เพียงพอ ระยะเวลาเปิด-ปิด ค่านาคูการในประเทศไทย และ สปป.ลาว ที่ไม่สัมพันธ์กันส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการขนส่งสินค้า

**การขนส่งทางน้ำ** ข้อดี คือ ราคาขนส่งถูกกว่าเส้นทางอื่น ๆ มีความปลอดภัยและน่าเชื่อถือ ข้อเสีย คือ ใช้เวลาขนส่งนานกว่าเส้นทางอื่น และปัญหาปริมาณน้ำในแต่ละฤดูที่ไม่เพียงพอต่อการเดินเรือขนส่งสินค้า

**การขนส่งทางอากาศ** ข้อดี คือ รวดเร็ว ปลอดภัย และน่าเชื่อถือ ข้อเสีย คือ มีราคาค่าขนส่งแพงกว่าการขนส่งประเภทอื่น ๆ และมีเที่ยวบินเพื่อขนส่งสินค้าจำกัด

(3) แหล่งจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมไทยในจีนตอนใต้

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

(3.1) แหล่งจำหน่ายในเมืองเซียงรุ่ง เขตปกครองตนเองชนชาติไทสิบสองปันนา คือ ศูนย์กระจายสินค้าหัตถกรรมไทย ในโครงการ 9 จอม 12 เจียง (Nine Tower & Twelve Walled สินค้าที่จำหน่ายได้แก่ เสื้อผ้า ของใช้ ของตกแต่งบ้าน ทั้งของจีน รวมถึงสินค้าบางส่วนที่เป็นงานหัตถกรรมไทยที่มีผู้ประกอบการชาวจีนนำไปจำหน่าย รวมถึงมีสินค้าหัตถกรรมของจีนด้วย

(3.2) แหล่งจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมไทยในนครคุนหมิง มณฑลยูนนาน ได้แก่ ศูนย์กระจายสินค้ายูนฟาง (云纺 : Yun Fang) หรือ Yun Fang Southeast Asia Mall (云纺东南亚商城) ตั้งอยู่ใจกลางเมืองนครคุนหมิง ส่วนใหญ่จำหน่ายสินค้า 4 ประเภทหลัก ได้แก่ อาหารแปรรูป ของตกแต่งบ้าน เครื่องประดับ และผลิตภัณฑ์สปา

**ต้นทุนในการขนส่ง และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ของสินค้างานหัตถกรรม ในเส้นทางการค้าที่เชื่อมโยงจากไทย – จีนตอนใต้ (เส้นทาง R3A)**

การขนส่งสินค้าหัตถกรรมของจังหวัดเชียงใหม่ และภาคเหนือตอนบนสู่ตลาดจีนตอนใต้นั้น มีเส้นทางขนส่งสินค้าได้หลายหลาย ทั้งทางบก ทางอากาศและทางน้ำ ต้นทุนการขนส่งสินค้าแยกเป็นประเภทได้คือ

(1) การขนส่งทางบก แบ่งเป็น ค่าใช้จ่ายเหมารวมทั้งผู้คอนเทนเนอร์ โดยใช้เวลาในการเดินทางทั้งสิ้น 20-24 ชั่วโมง ค่าใช้จ่ายประมาณ 100,000 บาท/ตู้คอนเทนเนอร์ และค่าใช้จ่ายแยกตามความต้องการของผู้ประกอบการรายย่อย ค่าใช้จ่ายประมาณ 5,000.-/ 1 cbm (cbm/คิวบิกเมตร หรือ ขนาดความกว้าง x ยาว x สูง) เอกชนจะเป็นผู้รับผิดชอบการขนส่งสินค้าทั้งหมดโดยคิดจากราคาเหมารวม

## (2) การขนส่งทางน้ำ

ใช้ระยะเวลาขนส่งทั้งสิ้น 31.20 ชั่วโมง ค่าใช้จ่ายประมาณ 100,000 บาท

## (3) การขนส่งทางอากาศ

การขนส่งทางเครื่องบิน ระยะเวลาขนส่ง 3.25 ชั่วโมง และค่าขนส่งคิดตามน้ำหนักของสินค้าโดยเริ่มต้นที่กิโลกรัมละ 45-50 บาท ใช้ระยะเวลาการขนส่ง 1-2 วัน ระยะทาง 1,091 กิโลเมตร มีความปลอดภัยสูง

### ปัญหา- อุปสรรค และ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากเส้นทางการค้าชายแดนไทย – จีนตอนใต้ ที่มีต่อสังคม วัฒนธรรม

จากการศึกษา ลงพื้นที่สำรวจและทำแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างทั้งผู้ประกอบการ ชาวบ้าน หน่วยงานราชการ เอกชน ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย สามารถสรุปปัญหา – อุปสรรค และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากเส้นทางการค้าไทย-จีนตอนใต้ที่มีต่อสังคม วัฒนธรรม ดังนี้

#### ไทย

ผู้ประกอบการมีจุดแข็งด้านศักยภาพในการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก มีจุดอ่อนด้านขาดอำนาจในการต่อรอง โดยการเปิดเสรีการค้าภายใต้กรอบความตกลงอาเซียน-จีน ถือว่าเป็นโอกาสที่ดีสำหรับผู้ประกอบการไทย ซึ่งปัญหาและอุปสรรคที่ผู้ประกอบการไทยกำลังประสบอยู่คือ มาตรการกีดกันทางการค้า ด้านปัญหา อุปสรรค ชาวบ้าน คือ ขาดแคลนแรงงานฝีมือและยังต้องพึ่งพาวัตถุดิบจากประเทศเพื่อนบ้าน หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องไม่มีองค์ความรู้และกำลังคนเพียงพอในการที่จะช่วยเหลือผู้ประกอบการ

เส้นทาง R3A เป็นเส้นทางขนส่งสินค้าและเป็นเส้นทางเศรษฐกิจสายสำคัญที่มีความสะดวกรวดเร็ว ส่วนจุดอ่อนที่เกิดขึ้นจากการใช้เส้นทาง R3A คือ การขนส่งสินค้าที่มีความล่าช้า ด้านโอกาสจากการใช้เส้นทาง R3A คือ การขยายการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ส่งเสริมธุรกิจไทย-ลาว-จีน ตลอดจนด้านอุปสรรคและปัญหาได้แก่ 1) ความล่าช้าในการขนถ่ายสินค้าที่ด่านเชียงของ 2) ปัญหาด้านการบริการของเจ้าหน้าที่ศุลกากรในฝั่งไทยที่ด่านเชียงของ จังหวัดเชียงราย และ 3) ปัญหาด้านขั้นตอนและระเบียบการนำเข้า

เส้นทาง R3A มีผลกระทบต่อสังคม วัฒนธรรมของไทยคือ ผลกระทบต่อวิถีชีวิตและชุมชนของคนในพื้นที่ ตลอดจนผลกระทบต่อการแพร่กระจายของยาเสพติด โดยเส้นทางนี้อาจเป็นช่องทางในการขนถ่ายยาเสพติดแห่งใหม่

### ลาว

ผู้ประกอบการ สปป.ลาว มีจุดแข็งด้านศักยภาพในการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก โดยมีทรัพยากรหลากหลายและอุดมสมบูรณ์ แต่มีจุดอ่อนด้านแรงงานยังมีจำนวนไม่มากนักและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ส่วนโอกาสทางการค้านั้น เศรษฐกิจของประเทศกำลังขยายตัวและมีแนวโน้มเติบโตสูงขึ้น โดยปัญหาและอุปสรรคที่ผู้ประกอบการกำลังประสบอยู่คือกฎหมายระเบียบปฏิบัติ มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายและกฎระเบียบต่าง ๆ บ่อยมาก ส่วนปัญหา อุปสรรคชาวบ้าน (ชุมชน แรงงาน วัตถุดิบ ฯลฯ) คือ ขาดแคลนแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานฝีมือและแรงงานระดับบริหาร ด้านปัญหา อุปสรรค หน่วยงานของรัฐและเอกชนต่าง ๆ คือ ขั้นตอนการนำเข้าและออกเอกสารของทางลาว ต้องยื่นขออนุญาตจากหลายหน่วยงาน จึงมีความซับซ้อน

เส้นทาง R3A เป็นเส้นทางขนส่งทางเศรษฐกิจสายสำคัญที่มีความสะดวก ส่วนจุดอ่อนที่เกิดขึ้น คือ การขนส่งสินค้าที่มีความล่าช้าและถนนในประเทศลาวมีลักษณะเป็นภูเขาคดเคี้ยวไปมา พื้นผิวถนนยังไม่ดี ในบางช่วงมีเส้นทางชำรุด ด้านโอกาส คือ การขยายการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ส่งเสริมธุรกิจไทย-ลาว-จีนบนเส้นทาง R3A ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ด้านอุปสรรคและปัญหาได้แก่ 1) ปัญหาความล่าช้าในการขนส่งสินค้า 2) เส้นทางในประเทศลาว มีจุดพักรถ และปั้มน้ำมัน 3) ปัญหาด้านมาตรฐานของเส้นทางถนนบางเส้นทาง โดยเฉพาะใน สปป.ลาว ที่ยังไม่มีมาตรฐาน

เส้นทาง R3A มีผลกระทบต่อสังคม วัฒนธรรมของลาวคือ ระดับน้ำโขงที่เปลี่ยนไปจนกระทบวิถีชีวิตและอาชีพของผู้คนสองฝั่งตลอดจนประชาชนของลาวต้องปรับตัวเข้าสู่ภาคบริการและเป็นมนุษย์เงินเดือนมากขึ้น

### จีน

ผู้ประกอบการจีนมีจุดแข็งด้านตลาดขนาดใหญ่และประชากรที่กำลังซื้อ มีจุดอ่อนด้านการขาดความรู้ความสามารถในการดำเนินธุรกิจขนาดใหญ่และขาดประสบการณ์ในการติดต่อธุรกิจระหว่างประเทศ โดยการเปิดเสรีการค้าภายใต้กรอบความตกลงอาเซียน-จีน ถือว่าเป็นโอกาสที่ดีสำหรับผู้ประกอบการจีน ซึ่งปัญหาและอุปสรรคที่ผู้ประกอบการจีนกำลังประสบอยู่คือการเชื่อมโยงเส้นทางต้องผ่านประเทศอื่นและขาดการร่วมมือจากประเทศกลุ่มตะวันตก ส่วนปัญหาอุปสรรค ชาวบ้าน (ชุมชน แรงงาน วัตถุดิบ ฯลฯ) คือ แรงงานไร้ฝีมือ ค่าจ้างต่ำ กระบวนการผลิตต้นทุนต่ำ ต้องพึ่งพาเทคโนโลยีแล เงินลงทุนจากต่างประเทศ ด้านปัญหา อุปสรรค หน่วยงานของรัฐและเอกชนต่าง ๆ คือ ระเบียบกฎเกณฑ์ที่กระจัดกระจาย การกระจายสินค้าและโลจิสติกส์มีกฎระเบียบย่อยจำนวนมาก

เส้นทาง R3A เป็นเส้นทางขนส่งสินค้าที่สะดวกรวดเร็ว ส่วนจุดอ่อนที่เกิดขึ้นจากการใช้เส้นทาง R3A คือ การขนส่งสินค้าที่มีความล่าช้า ต้นทุนด้านโลจิสติกส์ของประเทศจีนสูงมากอยู่ที่ การเปิดเสรีการค้าภายใต้กรอบความตกลงอาเซียน-จีนส่งเสริมธุรกิจไทย-ลาว-จีนระหว่างกันให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ตลอดจนด้านอุปสรรคและปัญหาได้แก่ 1) ปัญหาด้านบุคลากรเพื่อการติดต่อสื่อสาร 2) ปัญหาระบบการเงิน และ 3) ปัญหาของผู้ส่งออกไทยที่ใช้บริการของบริษัทเอกชน ส่วนผลกระทบต่อสังคม วัฒนธรรมจีน เกิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์บนพื้นฐานของความร่วมมือ

### อภิปรายผล

จากการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลด้านเส้นทางเพื่อขนส่งสินค้าหัตถกรรมของจังหวัดเชียงใหม่และภาคเหนือตอนบนสู่ตลาดจีนตอนใต้ อภิปรายผลได้ดังนี้

เส้นทางการค้าชายแดนไทย – จีนตอนใต้ เพื่อการขนส่งสินค้างานหัตถกรรมของจังหวัดเชียงใหม่และภาคเหนือตอนบนสู่ตลาดในประเทศจีนตอนใต้ โดยเส้นทางสายใหม่เชื่อมโยระหว่างจีน-ลาว-ไทย ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2538 ภายใต้โครงการ “สี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ” เปิดใช้อย่างเป็นทางการเมื่อปลายเดือนมีนาคม 2551 เป็นต้นมา “เส้นทาง R3A หรือ ถนนมิตรภาพ” คือเส้นทางเชื่อมกรุงเทพฯ สู่คุนหมิง ในการศึกษาครั้งนี้มีต้นทางเริ่มจากอำเภอเชียง จังหวัดเชียงรายของประเทศไทย - บ่อแก้ว - หลวงน้ำทา - บ่อเต็น ประเทศลาว - บ่อหาน - เชียงรุ่งหรืออิงหง แคว้นสิบสองปันนา และเดินทางผ่านเมืองยี่ซี นครคุนหมิง มณฑลยูนนาน ประเทศจีน โดยมีระยะทางจากจังหวัดเชียงใหม่ถึงเมืองคุนหมิงเป็นระยะทางทั้งสิ้น 1,258 กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินทางทั้งสิ้น 21-24 ชั่วโมง หรือนับจากกรุงเทพฯ-คุนหมิง รวมกว่า 1,800 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 31-34 ชั่วโมง สอดคล้องกับ ฌักทรี ทิพย์ศรี และคณะ (2555) กล่าวว่า ผู้ประกอบการส่งมั่งคุดไปยังประเทศจีนตอนใต้ โดยผ่านโรงงานแปรรูป ตลาดท้องถิ่น/พ่อค้าเร่ และศูนย์รวบรวมผลผลิต เส้นทางขนส่งออกมั่งคุดจากภาคตะวันออก คือ จังหวัดจันทบุรีไปยังประเทศจีนตอนใต้ผ่าน 2 เส้นทาง ได้แก่ ทางถนน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ผ่านห้วยทราย (สปป.ลาว) บ่อเต็น/บ่อหาน ชื่อเหมา และเข้าสู่จีนตอนใต้ ใช้ระยะเวลาเดินทางประมาณ 33 ชั่วโมง 10 นาที และระยะทางประมาณ 2,176 กิโลเมตร สำหรับทางเดินเรือ ผ่านท่าเรือเชียงแสน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ถึงท่าเรือกว๋นเหล่ย สิบสองปันนา และเข้าสู่ประเทศจีนตอนใต้ ใช้ระยะเวลาประมาณ 18 ชั่วโมง ระยะทางประมาณ 1,090 กิโลเมตร ซึ่งการขนส่งทางถนนและการขนส่งทาง

น้ำเป็นสองเส้นทางสำคัญที่จะขนส่งสินค้าสู่ตลาดจีนตอนใต้ โดยเส้นทาง R3A นี้ผู้ประกอบการส่วนใหญ่หันมาให้ความสำคัญและใช้เส้นทางนี้มากขึ้น เพราะถือเป็นเส้นทางที่รวดเร็ว และปลอดภัย กล่าวเส้นทางน้ำที่ช้าและมีปัญหาด้านปริมาณน้ำในฤดูกาลต่าง ๆ หรือเส้นทางอากาศที่มีค่าขนส่งสูงกว่าประเภทอื่น ๆ โดยการขนส่งสินค้าประเภทอื่น ๆ เช่น ผลผลิตทางการเกษตร ผลไม้ และสินค้าอื่น ๆ ผู้ประกอบการก็เลือกใช้เส้นทางถนนนี้ทดแทนการขนส่งในเส้นทางอื่น ๆ เพราะมีความคุ้มค่าและสะดวกรวดเร็วมากที่สุด สอดคล้องกับ สำนักโลจิสติกส์การค้า กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ (2544) กล่าวว่า เส้นทางขนส่งสินค้าระหว่างจีนตอนใต้ (คุนหมิง) – ไทย โดยมีเส้นทางย่อย 3 เส้นทาง ซึ่งจากการศึกษาเปรียบเทียบเส้นทาง พบว่า เส้นทางที่มีศักยภาพในการขนส่งสินค้ามากที่สุด คือ เส้นทางขนส่งสินค้าทางถนน ไทย – ลาว – จีน (R3A) เนื่องจากมีความรวดเร็วในการขนส่งสินค้า มีความน่าเชื่อถือและความปลอดภัยของเส้นทางสูง

ในส่วนของปัญหา – อุปสรรค และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากเส้นทางการค้าไทย-จีนตอนใต้ของผู้ประกอบการนั้น จะใช้วิธีการวิเคราะห์ SWOT เข้ามาช่วยในการวิเคราะห์ ซึ่งในส่วนของผู้ประกอบการไทย-ลาว-จีน มีศักยภาพในการทำธุรกิจส่งออกอยู่แล้ว โดยอาจมีจุดอ่อนในด้านวัตถุดิบ แรงงาน การต่อรองราคา โดยการเปิดเสรีการค้าภายใต้กรอบความตกลงอาเซียน-จีน ถือว่าเป็นโอกาสที่ดีสำหรับผู้ประกอบการ ส่วนปัญหาที่ผู้ประกอบการไทย-ลาว-จีน กำลังประสบอยู่ ได้แก่ มาตรการกีดกันทางการค้า ขั้นตอนการนำเข้าและส่งออกมีความซับซ้อนทำให้เกิดความล่าช้า ซึ่งสอดคล้องกับเปรมประชา ดีเมลโล (ม.ป.ป. : บทคัดย่อ) กล่าวว่า ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการค้าชายแดนที่เกิดขึ้น ได้แก่ ปัญหาด้านกายภาพ ปัญหาข้อมูลเกี่ยวกับกฎระเบียบ และปัญหาด้านนโยบายและความร่วมมือ เป็นต้น

สำหรับเส้นทาง R3A นั้น เป็นเส้นทางขนส่งสินค้าและเป็นเส้นทางเศรษฐกิจสายสำคัญที่มีความสะดวกรวดเร็ว ส่วนจุดอ่อนที่เกิดขึ้น คือ การขนส่งสินค้ามีความล่าช้า ต้นทุนในการขนส่งสูง ด้านโอกาสจากการขยายการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ส่งเสริมธุรกิจไทย-ลาว-จีน ตลอดจนด้านอุปสรรคและปัญหา ได้แก่ ความล่าช้าในการขนถ่ายสินค้า ปัญหาด้านการบริการของเจ้าหน้าที่ศุลกากร ปัญหาด้านขั้นตอนและระเบียบการนำเข้า เป็นต้น ทั้งนี้เส้นทางการค้าไทย-จีนตอนใต้ของผู้ประกอบการไทย-ลาว-จีนมีผลต่อสังคม วัฒนธรรม คือ ผลกระทบต่อวิถีชีวิตและชุมชนของคนในพื้นที่ ระดับน้ำโขงที่เปลี่ยนไปจนกระทบวิถีชีวิตและอาชีพของผู้คนสองฝั่ง และเกิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์บนพื้นฐานของความร่วมมือ ซึ่งสอดคล้องกับ สุธีรา อะทะวงษา (ม.ป.ป. : บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่า ผลกระทบต่อสังคม วัฒนธรรมของการค้าชายแดนไทย-จีนได้ คือ ผลกระทบที่มาจากระดับน้ำโขงที่ลดลง การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตและชุมชนของคนในพื้นที่

### ข้อเสนอแนะ

สำหรับโครงการวิจัยเรื่อง “เส้นทางการค้าชายแดนไทย - จีนตอนใต้ ด้านงานหัตถกรรม ช่าง 10 สาขา ของภาคเหนือตอนบน ภายใต้กรอบเส้นทางเศรษฐกิจตามแนวเหนือ-ใต้” มีข้อเสนอแนะที่เป็นผลจากการศึกษาและพิจารณาพิจารณา ดังนี้

1. ภาครัฐฯ หรือเอกชนที่เกี่ยวข้องควรนำองค์ความรู้ที่ได้ศึกษา วิจัย หรือข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เช่น เส้นทางการขนส่ง ค่าน้ำมัน พลังงาน ผู้บริโภค แนวโน้มการบริโภคของตลาดจีน กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสินค้า ฯลฯ มาจัดทำคู่มือสำหรับการส่งสินค้าสู่ตลาดจีนตอนใต้ เพื่อให้เป็นแนวทางสำหรับผู้ประกอบการรายย่อย หรือผู้ประกอบการรุ่นใหม่ เป็นการช่วยเหลือผู้ประกอบการ และช่วยพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการรายใหม่ ๆ ให้สามารถพัฒนาสินค้าและส่งออกสู่ตลาดจีนตอนใต้ได้
2. การกำหนดภาษาในการติดต่อค้าขายที่เป็นภาษากลาง หรือภาษาราชการที่เป็นสากล เพื่อใช้ในการติดต่อค้าขายรวมถึงการทำพิธีกรรมเกี่ยวกับศุลกากรให้สะดวก รวดเร็วยิ่งขึ้น
3. การนำสินค้าหัตถกรรมไปจำหน่ายยังตลาดในประเทศจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่จีนตอนใต้ ผู้ประกอบการจะต้องมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีรูปแบบที่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค จากการศึกษาวิจัยและการสังเกตพฤติกรรมผู้บริโภค รวมถึงศึกษาข้อกำหนด ข้อห้ามที่ไม่สอดคล้องวัฒนธรรม และประเพณีของคนในท้องถิ่นด้วย